

بنیادهای تحقیق اجتماعی

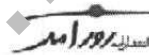
دکتر فیض الله نوروزی

(دانشگر، زاد اسلامی واحد تهران _ شمال)

سرشناسه	:	نوروزی، فیض‌الله
عنوان و نام پدیدآور	:	بنیادهای تحقیق اجتماعی / فیض‌الله نوروزی.
مشخصات نشر	:	تهران: روزآمد، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۵۹۸ ص.
شابک	:	978-622-6629-18-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فنی
موضوع	:	علوم اجتماعی -- تحقیق -- روش‌شناسی
موضوع	:	Social sciences -- Research -- Methodology
رده بندی کنگره	:	H۶۲
رده بندی دیویی	:	۳۰۰/۷۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۲۰۹۸۸۵

تلفن: ۶۶۹۶۶۹۱۸-۰۲۱ همراه: ۰۹۱۰۳۶۲۸۶۰

Roosamadpub92@gmail.com

بنیادهای تحقیق اجتماعی

نویسنده: دکتر فیض‌الله نوروزی

بازبینی و ویراستاری: علی جلیلی

حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: کارگاه روزآمد

لیتوگرافی: رویداد / چاپخانه: آذرخش

نوبت و چاپ: اول ۱۳۹۹ / ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۹-۱۸-۸

ناظر چاپ: ایرج کیا

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

تهران. خیابان دانشگاه - کوچه میترا - پلاک ۷ - واحد ۵

فهرست مطالب

۹.....	پیشگفتار
۱۱.....	بخش اول
۱۱.....	علم و غیر علم
۱۲.....	علم چیست؟
۱۸.....	ویژگی های علم
۲۸.....	مراحل روش علمی
۳۱.....	بخش دوم
۳۱.....	پارادایم
۳۲.....	اهمیت پارادایم ها
۳۴.....	پارادایم چیست؟
۳۷.....	عناصر پارادایم
۴۱.....	طبقه بندی پارادایم ها
۴۵.....	برخی معماهای غامض جامعه شناختی
۴۵.....	معماهای روش شناختی
۶۰.....	مسائل و مشکلات معرفت شناختی
۶۰.....	مسائل و مشکلات هستی شناسی
۶۵.....	اثبات گرایی یا تجربه گرایی محض
۶۷.....	اصول پوزیتیویسم
۷۱.....	تجربه گرایی منطقی یا پوزیتیویسم منطقی (حلقه وین)
۷۴.....	استنتاج و کشف مسئله از طریق استقراء و استقرای خلاق
۷۵.....	انتقادات وارد بر اثبات گرایی یا پوزیتیویسم
۷۹.....	عقل گرایی انتقادی
۸۳.....	انتقادات وارد بر عقل گرایی انتقادی
۸۵.....	دیدگاه تفهیمی
۹۱.....	مراحل برقراری رابطه علی (تبیین پدیده های تاریخی) از نظر وبر
۹۴.....	انتقادات دیدگاه تفهیمی
۹۶.....	هرمنوتیک (تأویل گرایی یا نهان بینی)
۱۰۴.....	انواع هرمنوتیک
۱۱۰.....	دیدگاه های پدیدارشناختی (نمودشناسی)

۱۴۳.....	انواع تحقیقات اجتماعی
۱۴۴.....	انواع تحقیقات اجتماعی
۱۴۴.....	انواع تحقیق بر مبنای اهداف تحقیق
۱۴۶.....	انواع تحقیق از نظر کاربرد
۱۴۷.....	انواع تحقیق بر مبنای روش
۱۶۱.....	انواع تحقیق بر مبنای میزان ژرفایی
۱۶۳.....	انواع تحقیق براساس کمی/کیفی
۱۷۱.....	تحقیق طولی و مقطعی
۱۷۵.....	بخش اول ...
۱۷۵.....	کلیات تحقیق
۱۷۶.....	سؤال آغازین
۱۷۶.....	مسئله‌یابی
۱۸۶.....	طرح مسئله یا بیان مسئله
۱۸۸.....	اهمیت مسئله
۱۹۲.....	سوالات تحقیق
۱۹۴.....	اهداف تحقیق
۱۹۹.....	بخش دوم
۱۹۹.....	مبانی و چارچوب نظری تحقیق
۲۰۰.....	تاریخچه موضوع تحقیق
۲۰۰.....	پیشینه تحقیق
۲۰۲.....	تعریف نظریه و انواع آن
۲۱۳.....	کارکرد تئوری
۲۱۷.....	آزمایه‌سازی کردن تئوری
۲۲۸.....	شروط استنتاج
۲۳۰.....	فرمالیزه کردن تئوری
۲۳۸.....	تئوری ابطال‌ناپذیر
۲۳۹.....	چارچوب نظری (چارچوب مفهومی)
۲۴۰.....	رابطه تجربه و تئوری
۲۴۵.....	فرضیه چیست؟
۲۴۵.....	انواع فرضیه
۲۴۵.....	فرضیات، علی، همبستگی و تطبیقی یا مقایسه‌ای
۲۴۶.....	فرضیه ساده و فرضیه چند متغیره
۲۴۷.....	فرضیه صفر و فرضیه جانشین

۲۴۷	فرضیه یک سویه و دوسویه
۲۴۹	فرضیه خطی و غیرخطی
۲۵۰	فرضیه‌های وصفی
۲۵۳	نکات اساسی در تدوین فرضیه
۲۵۷	تشابه و تفاوت فرضیه با تئوری
۲۵۸	تفاوت فرضیه با پیش‌فرض و گمان
۲۵۹	تیپ ایده‌آل
۲۵۹	تفاوت تیپ ایده‌آل با فرضیه، تئوری و شبیه‌سازی
۲۶۰	تئوری و مدل
۲۶۳	مدل
۲۷۰	رابطه مدل، داده و تئوری
۲۷۰	شیوه‌های استنباطی
۲۷۱	شیوه‌های قیاسی
۲۷۳	علیت
۲۷۸	علیت یک‌سویه و دوسویه
۲۷۹	تفاوت رابطه علی با رابطه هم‌بستگی
۲۸۰	پیش‌بینی و تبیین
۲۹۵	معیارهای علیت
۳۰۰	مطالعه گروهی تقاطعی
۳۰۳	بخش سوم
۳۰۳	سنجش و اندازه‌گیری
۳۰۴	تفاوت نظرسنجی، گرایش‌سنجی و سنجش واقعیت عینی (مخارج)
۳۱۰	سنجش
۳۱۰	مقیاس اندازه‌گیری یا سطوح سنجش
۳۱۹	تفاوت روش با تکنیک
۳۲۰	عینیت چیست؟
۳۲۵	واحد مشاهده، واحد تحلیل و سطح تحلیل
۳۲۹	مفهوم و متغیر
۳۳۰	انواع متغیر
۳۳۰	متغیر کمی در مقابل متغیر کیفی
۳۳۱	متغیرهای درونی و بیرونی
۳۳۷	معرف، بعد، سازه
۳۳۷	معرف‌سازی
۳۴۵	معرف‌های علی

۳۴۶	ابعاد متغیر
۳۴۷	معرف و شاخص
۳۵۱	شاخص ترکیبی (چندگانه)
۳۵۱	استفاده از تحلیل عاملی در شاخص سازی
۳۵۴	تعریف مفاهیم و متغیرها
۳۵۹	انواع تعریف
۳۶۲	گویه و سؤالات پرسش نامه
۳۶۲	فرق گویه و سؤال
۳۶۴	انواع سؤال
۳۶۷	نکات مهم در طرح سؤال یا گویه
۳۸۱	بخش چهارم
۳۸۱	طیف ها
۳۸۲	طیف ها
۳۸۳	انواع طیف ها
۳۸۳	طیف فاصله اجتماعی یا بوئاردون
۳۸۶	طیف تورستون
۳۹۱	طیف مجموع نمرات یا لیکرت
۴۰۰	طیف گاتمن
۴۰۷	طیف برش قطبین یا افتراق معنایی
۴۰۹	آزمون رورشاخ و آزمون T.A.T
۴۱۱	پیش آزمون یا آزمون مقدماتی
۴۱۳	بخش پنجم
۴۱۳	نمونه گیری
۴۱۴	جمعیت تحقیق (جامعه آماری)
۴۱۵	جمعیت نمونه
۴۱۶	نمونه گیری و روش های آن
۴۱۸	نمونه گیری های غیر احتمالی
۴۱۹	نمونه گیری اتفاقی
۴۱۹	نمونه گیری گلوله برفی
۴۲۰	نمونه گیری قضاوتی
۴۲۰	نمونه گیری سهمیه ای
۴۲۳	نمونه گیری های احتمالی
۴۲۷	نمونه گیری احتمالی سیستماتیک یا منظم
۴۳۰	نمونه گیری احتمالی طبقه ای

۴۲۳	نمونه‌گیری خوشه‌ای
۴۲۵	نمونه‌گیری هاله‌ای
۴۳۵	تفاوت نمونه‌گیری احتمالی و غیراحتمالی
۴۳۷	انواع نمونه‌گیری از نظر تبدیلی و یو
۴۴۲	تکنیک‌های نمونه‌گیری ترکیبی هدفمند (نمونه‌گیری چند منظوره، چندگانه تعدی)
۴۴۷	نمونه‌گیری نامتناسب و وزن‌دهی
۴۵۳	حجم نمونه
۴۵۵	تعیین دقت احتمالی مطلوب
۴۶۱	وا. یانس جمعیت (S) یا پیش برآورد واریانس
۴۶۲	گش فرمول مناسب و محاسبه حجم نمونه
۴۶۳	ناشب طرح (deff) نمونه‌ای
۴۶۵	رمال بودن جمعیت تحقیق
۴۶۶	روش تجانس
۴۶۶	تعداد زیرگروه
۴۶۶	روش نمونه‌گیری
۴۶۶	تجانس و همگنی جمعیت تحقیق
۴۶۶	میزان پایایی
۴۶۸	امکانات موجود
۴۶۹	کنترل و نظارت بر زمان‌بندی تحقیق
۴۷۵	بخش ششم
۴۷۵	اعتبار و پایایی
۴۷۶	اعتبار و پایایی
۴۷۸	اعتبار
۴۹۵	پایایی یا اعتماد
۵۰۹	خطاهای تحقیق
۵۱۱	بخش نهم
۵۱۱	گردآوری داده‌ها
۵۱۲	ابزار گردآوری داده‌ها
۵۱۳	۱. مطالعه اسناد و مدارک
۵۱۴	۲. مشاهده و مشاهده‌نامه
۵۱۷	۳. مصاحبه
۵۳۱	۴. پرسش‌نامه
۵۴۵	بخش دهم
۵۴۵	پردازش و تفسیر داده‌ها

پیشگفتار

امروزه آشنایی و تسلط بر روش‌های شناخت علمی، نیازی است که علاوه بر دانشمندان، از سوی عامه مردم نیز احساس می‌شود. گسترش چشمگیر قشر تحصیل‌کرده و آرایه ادعاهای گوناگون از سوی افراد و سازمان‌های مختلف و حتی آگهی‌های تجاری مبنی بر آرایه خدمات و کالا با روش علمی، همگان را به لزوم آشنایی بیشتر با این روش‌ها جهت ارزیابی این نوع ادعاها و همچنین کسب شناخت معتبر آگاه ساخته است.

از طرف دیگر خلط مفاهیم عامیانه با عالمانه به ویژه در علوم انسانی و مخصوصاً در جامعه‌ها، این علوم را هرچه بیشتر به ورطه عوام‌زدگی برده است. لذا تأکید مجدد بر تمایز این مفاهیم و روش‌ها ضروری است. در این بین بیش از آنکه نیاز به روشها و تکنیک‌های جدید داشته باشیم، نیازمند به کارگیری کمال و درست تکنیک‌های موجود هستیم.

نکته آخر اینکه، به نظر می‌رسد دوران تمرین تحقیق (تمرین برای تمرین)، مدت‌ها پیش به پایان رسیده باشد. اکنون زمان آن فرا رسیده تا به تحقیق اجتماعی به عنوان یک ابزار جدی در تکامل بینش اجتماعی نگریسته و از آن برای حل مشکلات جامعه خود و جامعه جهانی استفاده شود.

این کتاب تلاش نموده است با تأکید بر همه مراحل شناخت علمی و همچنین برخی مسائل و مشکلات که محققین و دانشجویان در عرصه آن مواجه‌اند به ضرورت‌های فوق پاسخ دهد. لیکن به هیچ وجه مدعی آن نیست که خالص، بی‌اشکال و کاستی است، لذا از کلیه اساتید و صاحب‌نظران فرهیخته تقاضا دارد خطاهای آن را نادیده گرفته و با تذکر کاستی‌ها بر غنای کتاب بیافزایند.

دکتر فیض‌الله نوروزی